

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudcem Tomášem Kocourkem v právní věci žalobce: **H. V. T.**, narozen dne X, státní příslušnost Vietnamská socialistická republika, bytem K. V., Praha, zastoupen Mgr. Bc. Filipem Schmidtem, LL.M., advokátem se sídlem Helénská 4, Praha, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 4. 2015, čj. OAM-21/LE-BE02-HA08-2015,

t a k t o :

- I. Žaloba **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Soudem ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Bc. Filipu Schmidtovi, LL.M., advokátovi, **s e p ř i z n á v á** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v celkové výši 8.228 Kč. Tato částka bude ustanovenému zástupci vyplacena z účtu Krajského soudu v Praze do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í : Vymezení věci

Žalovaný napadeným rozhodnutím neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Žalovaný poukázal na to, že žalobce nebyl v zemi původu pronásledován pro uplatňování politických práv, ani pro některý z azylově relevantních důvodů dle § 12 písm. b) zákona o azylu. O udělení mezinárodní ochrany požádal z důvodu legalizace svého dalšího pobytu na území České republiky, aby zde mohl nadále pracovat a být s dětmi, obává se, že by v zemi původu nenašel odpovídající zaměstnání. Žalobce měl dlouhodobý pobyt za účelem podnikání, ovšem přišel o něj vlastní vinou, neboť si včas neprodloužil jeho platnost. Žalobce musí přijmout odpovědnost za své činy. Žalovaný neshledal důvod pro udělení azylu jako privilegované formy mezinárodní ochrany. Žalobci nic nebrání v tom, aby vedl svůj rodinný život v zemi původu, neboť obě jeho dcery i

současná přítelkyně mají vietnamské státní občanství. Žalovaný zdůraznil, že mezinárodní ochrana je specifickým institutem, který nelze zneužívat k naplnění vůle získat titul opravňující žalobce k dalšímu pobytu na území České republiky. Chce-li žalobce realizovat své právo na rodinný život na území České republiky, nezbavuje ho to povinnosti dodržovat pravidla stanovená pro pobyt cizinců v České republice. Žalovaný neshledal ani důvod pro udělení tzv. humanitárního důvodu dle § 14 zákona o azylu, neboť žalobce je zdravý, v řízení neuvedl žádné konkrétní skutečnosti, které by měl žalovaný vzít v této souvislosti v potaz. Ve vztahu k doplňkové ochraně žalovaný uvedl, že žalobci nehrozí v zemi původu uložení nebo vykonání trestu smrti, ani mučení a nelidské či ponižující zacházení nebo trestání. Ze shromážděných zpráv vyplývá, že v zemi původu je součástí státní politiky umožnit vycestování do zahraničí co nejširšímu okruhu obyvatel, neboť příjmy, které občané posílají ze zahraničí svým rodinám a příbuzným do země původu, jsou zcela zásadní položkou. Státní orgány v zemi původu nejevily o žalobce zájem před jeho odjezdem do České republiky a vzhledem k tomu, že žalobce nebyl nijak aktivní v kritice současného vietnamského režimu, není důvodu domnívat se, že by se o žalobce zajímaly po jeho návratu do země původu. Návrat žalobce do země původu není v rozporu s mezinárodními závazky České republiky. Pokud cizí státní příslušník zamýšlí pobývat na území České republiky, má možnost k tomu využít standardních institutů zákona o pobytu cizinců, nikoliv se snažit o jejich obcházení. Přestal-li cizinec splňovat podmínky pro pobyt na území České republiky, nelze v tom spatřovat porušení mezinárodních závazků ze strany České republiky.

Obsah žaloby a vyjádření k žalobě

Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného z důvodu, že v řízení o udělení azylu byl porušen § 3 a § 2 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), a § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu. V doplnění žaloby zástupce žalobce uvedl, že rozhodnutí o neudělení doplňkové ochrany je v rozporu s § 14a odst. 1 písm. d) zákona o azylu. Žalobce má na území České republiky dvě nezletilé dcery, které finančně podporuje, podílí se na jejich výchově. Vycestováním do Vietnamu by došlo k trvalému zpřetrhání rodinných vazeb žalobce s dcerami. Žalovaný nezohlednil přiměřenost svého rozhodnutí, které představuje zásah do rodinného života žalobce a jeho nezletilých dětí, a dále nezohlednil nejlepší zájem dítěte a právo dětí na styk s oběma rodiči. Vycestování žalobce je v rozporu s čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (publikována sdělením federálního ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb., dále jen „Úmluva“) a čl. 3 a 10 Úmluvy o právech dítěte (publikována sdělením federálního ministerstva zahraničních věcí č. 104/1991 Sb.). Žalovaný hodnotil rodinnou situaci žalobce nedostatečně, téměř se jí nezabýval, omezil se na strohé konstatování, že existence rodinného a soukromého života žalobce na území České republiky nepostačuje k udělení mezinárodní ochrany. Žalobce má na území České republiky stálou partnerku a dvě děti, na jejichž výchově se podílí, což byl žalovaný povinen zohlednit. Dále se domnívá, že hrozbu vážné újmy pro žalobce představují i sociální podmínky ve Vietnamu, kde by v případě návratu neměl možnost najít takovou práci, která by mu zajistila důstojný život a odpovídající podmínky bydlení, čímž by byl vystaven extrémní chudobě. Ekonomicky by tím byla zasažena i žalobcova rodina v České republice. V zemi původu není na rozdíl od České republiky zavedena ochrana sociálně slabých vrstev obyvatel, stát není schopen zajistit sociální pomoc potřebným občanům. Chudí občané čelí v zemi původu přetrvávajícím a velmi

závažným potíží, které v mnoha případech znamenají upadnutí do extrémní chudoby, přesun na okraj společnosti, což s sebou nese společenský propad a ponížení, které žalobce považuje za vážnou újmu ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu. Žalobce dále nesouhlasí s posouzením jeho žádosti ve vztahu k rozhodnutí o neudělení humanitárního azylu. Rodinná situace žalobce zasluhuje posouzení v rámci § 14 zákona o azylu.

Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí a obsah správního spisu. Je toho názoru, že zjistil skutečný stav věci, zabýval se všemi okolnostmi, které žalobce v průběhu správního řízení sdělil, a opatřil si potřebné podklady pro vydání rozhodnutí. Snaha o legalizaci pobytu není důvodem pro udělení mezinárodní ochrany v žádné z jejích forem, stejně jako zajištění možnosti pracovat na území České republiky a podporovat své nezletilé děti. Napadené rozhodnutí není v rozporu s čl. 8 Úmluvy ani Úmluvy o právech dítěte. Rodinný život je třeba vykládat s důrazem na fungující (reálný) rodinný život. Žalobce nevede takový rodinný a soukromý život, jemuž by měla být s odvoláním na čl. 8 Úmluvy poskytnuta ochrana. Žalobce pobývá na území České republiky nelegálně již od roku 2011, svoji situaci se nepokoušel řešit, činí tak až poté, co mu bylo uděleno správní vyhoštění. Žalobce nežije ve společné domácnosti se svými dětmi již několik let, finančně může své děti zabezpečovat bez ohledu na to, kde bude pobývat. Důvodem pro udělení mezinárodní ochrany není ani nesouhlas se sociální a ekonomickou situací v zemi původu.

Posouzení žaloby

Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Jde tedy o žalobu věcně projednatelnou. Soud rozhodl o žalobě bez jednání, neboť oba účastníci vyjádřili s tímto postupem implicitní souhlas (§ 51 odst. 1 s. ř. s.).

Ze správního spisu soud zjistil, že dne 2. 2. 2015 sepsal žalovaný s žalobcem žádost o udělení mezinárodní ochrany, v níž žalobce uvedl, že je svobodný, má vyživovací povinnost ke dvěma nezletilým dcerám (ročník 2008 a 2009), které žijí na území České republiky, stejně jako jejich matka (bývalá žalobcova přítelkyně). Na území České republiky dále pobývá též současná žalobcova přítelkyně. Vietnam opustil v roce 2005, odešel za prací a podnikáním. Naposledy přiletěl do České republiky v roce 2009 z dovolené. O azyl požádal z důvodu, že má na území České republiky děti a chce zde mít legální pobyt a pracovat zde. Dcery viděl naposledy asi před měsícem, neboť byly s matkou ve Vietnamu a žalobce byl v mezidobí zadržen a zajištěn. Jinak se s nimi stýká pravidelně, týden jsou u žalobce, týden u matky. Se současnou přítelkyní žije ve společné domácnosti od roku 2013. V roce 2012 nebo 2013 mu byl udělen trest soudního vyhoštění. Ve Vietnamu má žalobce jen rodiče, neví, co by tam dělal, děti má v České republice. Zdravotní stav žalobce je dobrý. Dne 11. 2. 2015 proběhl pohovor k žádosti o mezinárodní ochranu, při němž žalobce sdělil, že se rozhodl odjet do České republiky podnikat, protože ve Vietnamu nebyla práce. To bylo v roce 2005. Naposledy byl v zemi původu na dovolené v roce 2009, s rodiči si telefonuje, naposledy před 3 měsíci. Platné vízum měl do roku 2011, požádal o jeho další prodloužení, ale ztratil pas a byl nemocný, tak nestihl předložit všechny doklady, proto mu vízum neprodloužili. Od té doby je na území České republiky nelegálně. O nový pas nežádal, neboť bez víza by mu byl

k ničemu. Nepřemýšlel o tom, jak si upravit pobyt na území České republiky. Má zde dvě děti, pro ně musí hlavně vydělávat. Po udělení vyhoštění se do země původu nevrátil, protože by tam neměl práci, musí živit dvě děti. Dcery mají na území České republiky trvalý pobyt, s jejich matkou žil ve společné domácnosti od roku 2006 do roku 2009. Platí výživné na dcery ve výši 9.000 Kč měsíčně. Od roku 2009 žije ve společné domácnosti s jinou přítelkyní, která zde má trvalý pobyt, podniká v obchodě na tržnici SAPA. Své poměry chce žalobce uspořádat tak, že zatím požádal o azyl. Až budou mít jeho děti české občanství, požádá o pobyt na základě sloučení s občanem EU, čímž získá legální pobyt.

Ze správního spisu dále vyplývá, že pro posouzení žádosti žalovaný shromáždil jako podklady pro vydání rozhodnutí výpis z Infobanky ČTK o vývoji událostí ve Vietnamu od roku 2000 do 14. 10. 2013, zprávu Mezinárodní organizace pro migraci (IOM) z října 2012, zprávu organizace Human Rights Watch 2014, informaci Ministerstva zahraničních věcí ČR ze dne 16. 4. 2014 o situaci neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti a výpis z Cizineckého informačního systému. Žalobce byl s podklady pro vydání rozhodnutí seznámen dne 30. 3. 2015.

Soud posoudil žalobu v rozsahu řádně a včas uplatněných žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu ke dni vydání žalobou napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.).

Článek 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany, který vyžaduje, aby soudy prvního stupně přezkoumávající rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany posuzovaly projednávaný případ dle právního a skutkového stavu ke dni rozhodnutí soudu, se na nyní posuzovaný případ nepoužije. Členské státy Evropské unie jsou povinny výše uvedenou povinnost transponovat do vnitrostátního právního řádu do 20. 7. 2015 (viz čl. 51 odst. 1 směrnice). Podle čl. 52 odst. 1 věty druhé směrnice se žádosti o mezinárodní ochranu podané do 20. 7. 2015 řídí právními a správními předpisy přijatými podle směrnice 2005/85/ES. Směrnice 2005/85/ES přitom povinnost zajistit soudní přezkum rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany podle právního a skutkového stavu ke dni rozhodnutí soudu neobsahovala.

Protože doposud nebyly do českého právního řádu promítnuty požadavky čl. 46 odst. 3 směrnice 2013/32/EU, ačkoliv transpoziční lhůta již uplynula, má uvedený článek směrnice přímý účinek. Jelikož však žádost o mezinárodní ochranu byla v této věci podána dne 2. 2. 2015, směrnice 2013/32/EU na toto řízení (včetně přezkumného řízení soudního) nedopadá. Na věc tak *rationae temporis* dopadá směrnice 2005/85/ES, která neukládá členským státům povinnost zajistit soudní přezkum rozhodnutí podle stavu ke dni vydání rozhodnutí soudu. Plně se tak prosadí § 75 odst. 1 s. ř. s.

K jednotlivým námitkám uvedeným v žalobě a jejím doplnění soud uvádí:

Obecná tvrzení žalobce, že v řízení byl porušen § 3 a § 2 odst. 4 správního řádu, doprovázená parafrází textu těchto ustanovení zákona, nejsou žalobním bodem ve smyslu § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Totéž platí i o tvrzení, že byly porušeny § 12, § 13, § 14, § 14a a §

14b zákona o azylu, doplněné o konstatování, že žalobce splňuje podmínky pro udělení azylu, azylu z humanitárních důvodů a že mu v případě návratu hrozí vážná újma. Dle ustálené judikatury je žalobním bodem konkrétní (tj. ve vztahu k žalobci a k projednávané věci individualizované) skutkové tvrzení doprovázené konkrétní právní argumentací, z nichž plyne, z jakých důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné. Líčení skutkových okolností nemůže být toliko typovou charakteristikou určitých „obvyklých“ nezákonností, nýbrž zcela jasně individualizovaným, a tedy od charakteristiky jiných konkrétních skutkových dějů či okolností jednoznačně odlišitelným popisem. Žalobce je povinen vylíčit, jakých konkrétních nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se měl žalovaný vůči němu dopustit v procesu vydání napadeného rozhodnutí či přímo rozhodnutím samotným, a rovněž je povinen ozřejmit svůj právní náhled na to, proč se má jednat o nezákonnosti. Právní náhled na věc se přitom nemůže spokojit toliko s obecnými odkazy na určitá ustanovení zákona bez souvislosti se skutkovými výtkami. Pokud žalobce odkazuje na okolnosti, jež jsou popsány či jinak zachyceny ve správním či soudním spise, nemůže se jednat o pouhý obecný, typový odkaz na spis či jeho část, nýbrž o odkaz na konkrétní skutkové děje či okolnosti ve spisu zachycené, a to tak, aby byly zřetelně odlišitelné od jiných skutkových dějů či okolností obdobné povahy a aby bylo patrné, jaké aspekty těchto dějů či okolností považuje žalobce za základ jím tvrzené nezákonnosti (viz usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 20. 12. 2005, čj. 2 Azs 92/2005 – 58). Těmto požadavkům ovšem výše uvedená tvrzení žalobce nedostála, neboť jde pouze o citaci ustanovení právních předpisů, která měla být porušena, aniž by žalobce uvedl konkrétní skutečnosti či právní argumentaci, o které své tvrzení o nezákonnosti rozhodnutí opírá.

Řádnými žalobními body pak žalobce napadá, že žalovaný do rozhodnutí o neudělení tzv. humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu a o neudělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu řádně nepromítl intenzitu rodinného života, který žalobce vede na území České republiky.

Podle § 28 odst. 1 a 2 zákona o azylu mezinárodní ochrana se udělí ve formě azylu nebo doplňkové ochrany; shledá-li ministerstvo při svém rozhodování, že jsou naplněny důvody pro udělení azylu podle § 12, 13 nebo 14, udělí azyl přednostně. Neshledá-li ministerstvo důvody k udělení ani jedné z forem mezinárodní ochrany, odůvodní své rozhodnutí ve vztahu k oběma formám mezinárodní ochrany.

Podle § 12 zákona o azylu azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec

*a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo
b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.*

Podle § 14 zákona o azylu jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.

Podle § 14a odst. 1 zákona o azylu se doplňková ochrana udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.

Podle § 14a odst. 2 zákona o azylu se za vážnou újmu podle tohoto zákona považuje

- a) uložení nebo vykonání trestu smrti,*
- b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu,*
- c) vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo*
- d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.*

Žalobce považuje rozhodnutí za nezákonné z toho důvodu, že v důsledku vycestování žalobce z České republiky by bylo porušeno jeho právo na soukromý a rodinný život zaručené čl. 8 Úmluvy a čl. 3 a 10 Úmluvy o právech dítěte.

Ustanovení § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu nemá na rozdíl od ostatních alternativních hypotéz § 14a odst. 2 definujících pojem vážná újma předobraz v tzv. kvalifikační směrnici (směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. 12. 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany). Tato skutková podstata pro udělení doplňkové ochrany jde nad rámec požadavků kvalifikační směrnice, což je podle čl. 3 kvalifikační směrnice s touto směrnicí slučitelné. Za mezinárodní závazek České republiky lze považovat i ochranu soukromého a rodinného života jednotlivce, která je zaručena čl. 8 Úmluvy. Závazek státu poskytnout ochranu soukromému a rodinnému životu žadatele o mezinárodní ochranu má nicméně pro účely aplikace § 14 odst. 2 písm. d) zákona o azylu redukováný obsah oproti běžnému pojmání tohoto práva v judikatuře Evropského soudu pro lidská práva, které se užije např. i v cizineckých věcech (k tomu viz dále).

Soud považuje za nutné zdůraznit, že žádná z forem mezinárodní ochrany [ani doplňková ochrana založená na naplnění podmínek § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu] není prostředkem, jehož primárním účelem by bylo zajistit žadateli o mezinárodní ochranu oprávnění pobývat na území České republiky. Takový účel mají instituty upravené v zákoně o pobytu cizinců. Účelem zákona o azylu je poskytnout žadatelům ochranu před blíže definovanými hrozbami, s nimiž by byl spojen jejich další pobyt v zemi původu. Důsledkem udělení mezinárodní ochrany žadateli je, že tím získává současně i specifický právní titul pro pobyt na území České republiky. Řízení ve věci mezinárodní ochrany nepředstavuje jakési *ultima ratio*, v němž by se žadatel mohl domáhat ochrany svého soukromého a rodinného života poté, co s touto argumentací neuspěl (popř. ji ani neuplatnil) v řízeních dle zákona o pobytu cizinců. Rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany nezakládá žadateli o

mezinárodní ochranu povinnost vycestovat z území České republiky (žadatel si může upravit pobyt na území České republiky v režimu zákona o pobytu cizinců, resp. naopak povinnost vycestovat je důsledkem pozbytí pobytového oprávnění) a již vůbec ne právní překážku pro povolení následného vstupu žadatele na území České republiky. Ostatně pro případ žalobce (a nejen jeho) je typické, že právním základem pro budoucí situaci, která má nepřiměřeně zasáhnout do stávajícího soukromého a rodinného života žalobce na území České republiky, jsou rozhodnutí vydaná na základě jiných právních předpisů, nikoliv dle zákona o azylu (typicky dle zákona o pobytu cizinců, ale též dle trestních předpisů, viz níže).

Soud poukazuje na to, že žalobce měl na území České republiky povolen pobyt za účelem podnikání, jehož platnost mu byla pravidelně obnovována. Dalšího prodloužení platnosti povolení k pobytu však již nedosáhl z důvodů výlučně na jeho straně (ztráta cestovního dokladu, nepředložení potřebných dokumentů). Měl-li žalobce za to, že rozhodnutí o neprodloužení pobytu není správné, mohl se proti němu bránit opravnými prostředky ve správním řízení i žalobou. V situaci, kdy žalobce setrval na území České republiky, ačkoliv ho k tomu neopravňoval žádný pobytový titul, jednal v rozporu s právními předpisy. Logicky s ním bylo poté, co byl zjištěn orgány Policie ČR, zahájeno řízení o správním vyhoštění. V tomto řízení, v němž se rozhoduje o uložení povinnosti vycestovat z území České republiky a o uložení zákazu vstupu na toto území, se velmi důkladně zkoumá soulad případného správního vyhoštění a stanovení délky zákazu vstupu na území České republiky s právem na soukromý a rodinný život. Správní vyhoštění nelze udělit, pokud by jeho důsledkem byl nepřiměřený zásah do rodinného a soukromého života žalobce (§ 119a odst. 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky). Okolnosti, které je třeba vzít v úvahu, jsou rozličné, zaměřují se především na závažnost protiprávního jednání cizince, délku jeho pobytu na území České republiky, intenzitu rodinného života (délka manželství), věk dětí, závažnost obtíží, s nimiž by byla manželka cizince konfrontována při přesídlení do země původu cizince, nejlepší zájem dětí (závažnost obtíží při přesídlení do země původu cizince), intenzita svazků cizince na území České republiky a v zemi původu (blíže k tomu viz rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 20. 9. 2011 ve věci A. A. proti Spojenému království, stížnost č. 8000/08, zejména body 56 a 57). I když je cizinci uděleno správní vyhoštění, udělí se mu vízum za účelem vstupu na území České republiky i v době, po kterou mu byl vstup rozhodnutím o vyhoštění zakázán, jestliže by důsledkem neudělení víza nebo nepovolení vstupu byl nepřiměřený zásah do soukromého nebo rodinného života cizince (§ 122 odst. 1 zákona o pobytu cizinců). Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 28. 11. 2008, čj. 5 Azs 46/2008 – 71, potvrdil, že ochrany před zásahem do soukromého a rodinného života v podobě uložení správního vyhoštění se musí cizinec domáhat v řízení o vyhoštění (resp. v navazujícím soudním řízení), nikoliv v řízení o mezinárodní ochraně (shodně též usnesení NSS ze dne 12. 5. 2016, čj. 5 Azs 29/2016 – 19).

Žalobce ve správním řízení uvedl, že mu byl uložen trest soudního vyhoštění. Má-li žalobce za to, že mu nebylo možné tento druh trestu uložit (viz § 80 odst. 3 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník), nebo že je jeho výměra nepřiměřená, může se domáhat jeho zrušení opravnými prostředky dle trestního řádu.

Doplňkovou ochranu založenou na § 14 odst. 2 písm. d) zákona o azylu (ani jinou formu mezinárodní ochrany) nelze považovat za nástroj, jenž by měl poskytnout ochranu

soukromému a rodinnému životu žadatele o mezinárodní ochranu, který vede na území České republiky. Nebyl-li tuzemský soukromý či rodinný život dostatečně zohledněn v jiných řízeních (např. v řízení o neprodloužení povolení k pobytu, řízení o správním vyhoštění, trestním řízení), ať již z důvodu, že aplikovatelná právní norma nepředvídá zohlednění soukromého či rodinného života, nebo z důvodu nesprávného posouzení této otázky, nebo z důvodu nedostatečné procesní aktivity žadatele o mezinárodní ochranu, neznamená to, že by se v řízení o mezinárodní ochraně znovu otevíral prostor pro posouzení zásahu případného vycestování do země původu spojeného s dlouhodobějším zákazem vstupu na území České republiky do tuzemského soukromého a rodinného života žadatele. Účelem žádosti o mezinárodní ochranu nemůže být vyloučit pomocí aplikace § 14 odst. 2 písm. d) zákona o azylu právní následky rozhodnutí vydaných dle jiných právních předpisů (typicky dle zákona o pobytu cizinců), v nichž se posuzuje přiměřenost přijatého opatření ve vztahu k zásahu do tuzemského soukromého a rodinného života žadatele.

Syntézou výše uvedeného lze dospět k závěru, že ochrana před nepřiměřeným zásahem rozhodnutí orgánů veřejné moci do soukromého a rodinného života, který žalobce udržuje na území České republiky, je žalobci dostupná v řízeních, která ústí ve vydání rozhodnutí, jimiž se žadateli ukončuje (neprodlužuje) legální pobyt na území České republiky, ukládá povinnost vycestovat z území České republiky a zakazuje vstup na její území. V tomto kontextu je tedy třeba vnímat opodstatněnost závěru, k němuž dospěla judikatura správních soudů, že pouze v důsledku povinnosti vycestovat z území České republiky do země původu nedochází k zásahu do soukromého a rodinného života žadatele o mezinárodní ochranu (tato povinnost by musela být spojena s dlouhodobým zákazem vstupu na území České republiky, jenž však nemá původ v rozhodnutí o žádosti o mezinárodní ochranu). Pod § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu tak lze podřadit případy, kdy by v důsledku vycestování žadatele o mezinárodní ochranu do země původu byl porušen tzv. extraterritoriální účinek čl. 8 Úmluvy, tj. že by vycestováním žadatele o mezinárodní ochranu do země původu byl znemožněn jeho rodinný, případně soukromý život v jeho zemi původu, nikoliv že vycestováním by bylo znemožněno udržování a další rozvíjení rodinného a soukromého života etablovaného v České republice. Pouze v případě, že by návratem do země původu byl znemožněn rodinný či soukromý život v zemi původu, je legitimní zvažovat, zda přijímající stát není povinen umožnit žadateli o mezinárodní ochranu přenést jeho rodinný, resp. soukromý život na území přijímajícího státu, a případně, zda je mu za tímto účelem povinen také udělit doplňkovou ochranu (viz rozsudek ze dne 28. 11. 2008, čj. 5 Azs 46/2008 – 71, dále rozsudek ze dne 11. 6. 2009, čj. 9 Azs 5/2009 – 65, a usnesení ze dne 12. 5. 2016, čj. 5 Azs 29/2016 – 19). Ostatně z § 2 odst. 9 a 10 a § 14a odst. 1 zákona o azylu plyne, že z pohledu přiznání doplňkové ochrany je relevantní pouze hrozba vážné újmy, jejímž původcem je stát, jehož je žadatel o mezinárodní ochranu občanem, resp. soukromé osoby na území tohoto státu. Stát, jehož je žadatel občanem, může být původcem hrozby vážné újmy spočívající v zásahu do rodinného či soukromého života pouze v situacích, na které dopadá extraterritoriální účinek čl. 8 Úmluvy. Cizí stát nemůže ohrožovat rodinný a soukromý život, který žadatel o mezinárodní ochranu udržuje na území státu, v němž žádá o mezinárodní ochranu.

Z pohledu případné aplikace § 14a odst. 1 ve spojení s odst. 2 písm. d) zákona o azylu tak bylo povinností žalovaného zabývat se tím, zda právní či faktické podmínky neznemožní žalobci vést v zemi původu svůj soukromý a rodinný život. Žalovaný se v napadeném

rozhodnutí těmito skutečnostmi zabýval, neboť uvedl, že jak stávající přítelkyně žalobce, tak jeho dvě nezletilé dcery mají státní občanství Vietnamské socialistické republiky, tudíž se mohou do země původu žalobce bez jakéhokoli omezení navrátit. Dále shromáždil informace o zemi původu zaměřené na posouzení otázky, zda žalobci (resp. jeho přítelkyni a dětem) hrozí perzekuce či nevlídné zacházení v důsledku toho, že pobýval v cizině a požádal tam i o mezinárodní ochranu. Z informací obsažených v těchto zprávách plyne, že žalobce, jenž nebyl v zemi původu ani při pobytu v České republice politicky aktivní ani veřejně nevyjadřoval kritiku vládnoucího režimu v zemi původu, nehrozí v případě návratu do země žádné nebezpečí.

Z informací poskytnutých žalobcem v průběhu správního řízení pak plyne, že žalobce má v zemi původu rodiče, je s nimi v pravidelném kontaktu. Rovněž tak žalobcovy dcery jezdí do země původu na návštěvu (dovolenou), naposledy v roce 2015 s jejich matkou (bývalou žalobcovou přítelkyní). Je tedy zřejmé, že nejen žalobce, ale i jeho dcery mají v zemi původu stále zázemí.

Neexistují tedy žádné právní a faktické překážky, které by žalobci bránily přenést svůj rodinný život, který v současnosti udržuje na území České republiky, do země původu. Pokud by bylo přenesení rodinného života žalobce do země původu zamezeno tím, že jeho bývalá přítelkyně (matka dětí), která má na území České republiky povolený trvalý pobyt, nemá v úmyslu přesídlit zpět do země původu, jde o okolnost, která má původ v tom, že žalobce a matka jeho dětí nejsou sezdáni, netvoří rodinu, rozhodují každý autonomně o svém osudu, přičemž ve vztahu k dětem musí rozhodovat po vzájemné dohodě. Jen z tohoto důvodu ovšem nemůže být žalobce zvýhodněn oproti jiným žadatelům o mezinárodní ochranu, kteří vychovávají děti v trvajícím manželském svazku. Žalobcovy děti nejsou závislé výlučně na jeho péči, naopak osobní péči o děti zajišťuje v převážné míře žalobcova bývalá přítelkyně. V případě, že z České republiky vycestuje pouze žalobce, nikoliv i jeho dcery, bude péče o ně nadále zajišťována jejich matkou (způsobilost matky zajistit péči o děti nebyla v řízení zpochybněna).

Pokud jde o práva žalobcových dětí zaručených čl. 3 a 10 Úmluvy o právech dítěte, ta musí být zohledněna rovněž v řízení o vyhoštění žalobce a dále případnou aplikací § 122 odst. 1 zákona o pobytu cizinců, nikoliv v řízení o udělení mezinárodní ochrany (a to jak ve vztahu k uložení povinnosti vycestovat z území České republiky, tak ve vztahu k zákazu vstupu na její území). Pouhé vycestování žalobce nezasahuje do práv jeho nezletilých dcer, neboť žalobce s nimi nesdílí společnou domácnost, nejsou závislé na jeho osobní péči (matka je schopna se o ně postarat), dcery nejsou zvyklé na žalobcovu každodenní přítomnost, samy jezdí s matkou na delší dovolenou do Vietnamu.

Hospodářská a sociální situace v zemi původu žalobce není důvodem pro udělení doplňkové ochrany. Žalobce bude mít v případě návratu do země původu přístup k pracovnímu trhu i podnikání (v rozsahu, v němž je ve Vietnamu dovolené) a bude moci si vlastní práci vydělávat na zajištění osobních potřeb i potřeb své rodiny. Doplňková ochrana není prostředkem k udržení stávající ekonomické a sociální úrovně žadatele a jeho rodiny. Ze shromážděných zpráv o zemi původu sice vyplývá, že systém sociální ochrany potřebných osob má daleko k dokonalosti, to však neznamená, že by žalobce nebyl schopen uživit sebe a

svoji rodinu. Žalobce se nemůže spoléhat na peněžitou pomoc ze strany státu (v tomto ohledu je relevantní problematika úrovně systému sociálního zabezpečení), nýbrž jakožto mladý, zdravý muž musí hledět, aby svojí ekonomickou činností zajistil prostředky k obživě rodiny. Žalobce odůvodnil žádost o mezinárodní ochranu i tím, že by chtěl na území České republiky nadále podnikat, aby měl prostředky k finančnímu zajištění potřeb jeho dcer. Soud k tomu uvádí, že žalobce již několik let není oprávněn podnikat na území České republiky ani zde vykonávat závislou činnost, neboť podmínkou výkonu těchto ekonomických činností je povolení k pobytu. Žalobce se tedy vlastně snaží zajistit si žádostí o udělení mezinárodní ochrany kontinuitu ekonomické činnosti, kterou však nesměl vykonávat.

Soud tedy uzavírá, že v případě žalobce nejsou splněny podmínky pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu (shodně viz usnesení NSS ze dne 8. 4. 2016, čj. 6 Azs 34/2016 – 30, a usnesení ze dne 12. 5. 2016, čj. 6 Azs 283/2015 – 22, která se týkají obdobných případů, kdy žadatel o mezinárodní ochranu pocházející z Vietnamské socialistické republiky měl na území České republiky manželku a dítě s vietnamským státním občanstvím a povolením k trvalému pobytu na území České republiky), neboť pouhým vycestováním do země původu nebude dotčen na soukromém a rodinném životě. Žalovaný se situací žalobce zabýval v dostatečném rozsahu a správně poukázal na to, že otázku dalšího setrvání žalobce na území České republiky je třeba řešit v řízeních dle zákona o pobytu cizinců, nikoliv v řízení azylovém. Rovněž se zabýval tím, zda přítelkyně žalobce a jeho dcery mohou vstoupit do země původu žalobce, přičemž dospěl ke kladnému závěru. Rovněž se zabýval tím, zda žalobci hrozí v případě jeho návratu postih za pobyt v zahraničí či podání žádosti o mezinárodní ochranu, nebo zda ekonomická situace země vylučuje zajištění základní obživy. Byť je odůvodnění rozhodnutí žalovaného stručné, kusé, lze jej považovat ještě za dostatečné, neboť stěžejní argumentace v něm je obsažena – rodinní příslušníci žalobce mohou za ním vycestovat do země původu (mají stejné státní občanství jako žalobce), ekonomická situace v zemi původu umožňuje vydělat si na základní životní potřeby, úpravu pobytu na území České republiky je třeba řešit v režimu zákona o pobytu cizinců. Žalobní bod je nedůvodný.

Dále žalobce namítl, že žalovaný nesprávně posoudil naplnění podmínek pro udělení tzv. humanitárního azylu. Úvahy žalovaného o neudělení tzv. humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu podléhají pouze omezenému soudnímu přezkumu (viz např. rozsudek NSS ze dne 22. 1. 2004, čj. 5 Azs 47/2003 – 48). Humanitární azyl dopadá toliko na závažné situace hodné zvláštního zřetele jako např. udělování humanitárního azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou (srov. rozsudek NSS ze dne 11. 3. 2004, čj. 2 Azs 8/2004 – 55, viz též usnesení NSS ze dne 8. 4. 2016, čj. 6 Azs 34/2016 – 30). Žalobce neuvedl v žádosti o mezinárodní ochranu ani později ve správním řízení žádné okolnosti takto mimořádného charakteru, které by mohly být důvodem pro udělení humanitárního azylu. Jelikož ochrana soukromého a rodinného života, který žalobce udržuje na území České republiky, je doménou nástrojů upravených zákonem o pobytu cizinců, nelze za důvod hodný zvláštního zřetele opodstatňující udělení humanitárního azylu považovat skutečnost, že může dojít k oddělení žalobce od jeho nezletilých dětí a stávající přítelkyně, které pobývají na území České republiky a nejsou závislé na jeho výlučně osobní péči.

Rovněž ve vztahu k posouzení podmínek pro udělení tzv. humanitárního azylu má soud za to, že se žalovaný zabýval žádostí žalobce v rozsahu potřebném pro rozhodnutí, přičemž nepřehlédl žádnou okolnost, která by byla z pohledu aplikace § 14 zákona o azylu relevantní. Žalobní bod je nedůvodný.

Závěr a rozhodnutí o náhradě nákladů řízení

Vzhledem k tomu, že všechny žalobní body jsou nedůvodné, a soud nezjistil žádnou vadu, k níž by byl povinen přihlédnout i bez námítky, byla žaloba zamítnuta (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nebyl v řízení úspěšný, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Procesně úspěšnému žalovanému soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu v řízení nevznikly náklady převyšující náklady na běžnou administrativní činnost.

Usnesením ze dne 18. 5. 2015, čj. 49 Az 59/2015 – 13, byl žalobci ustanoven k ochraně jeho práv zástupcem advokát JUDr. Maroš Matiaško, LL.M. Poté, co byl JUDr. Matiaškovi pozastaven výkon advokacie, ustanovil svým zástupcem podle § 27 odst. 1 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, Mgr. Filipa Schmidta, LL.M. Odměnu za zastupování a náhradu hotových výdajů soudem ustanoveného advokáta hradí podle § 35 odst. 8 věty první za středníkem s. ř. s. stát. Výše odměny za zastupování a náhrady hotových výdajů se stanoví podle § 35 odst. 2 s. ř. s. na základě vyhlášky č. 177/1996 Sb. (advokátní tarif). Ustanovený zástupce provedl v řízení dva úkony právní služby, a to převzetí zastoupení a sepsí doplnění žaloby ze dne 27. 5. 2015 [§ 11 odst. 1 písm. b) a d) advokátního tarifu]. Odměna za jeden úkon právní služby činí 3.100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu] a náhrada hotových výdajů za jeden úkon právní služby 300 Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Jelikož je zástupce žalobce plátcem DPH, zvyšuje se odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů o částku odpovídající dani, kterou je povinen z odměny a náhrad odvést, tj. o částku 1.428 Kč (21 % z 6.800 Kč). Ustanovenému zástupci žalobce tak náleží odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v celkové částce 8.228 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **lze** podat kasační stížnost ve **lhůtě dvou týdnů** ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 22. července 2016

Tomáš Kocourek, v. r.
soudce

Za správnost vyhotovení:
Pavčina Švejdová